

COBISS®

Kooperativni online bibliografski sistem i servisi

COBISS3/Katalogizacija

V6.8-00

Priručnik za korisnike

Institut informacijskih znanosti, Maribor, Slovenija

IZUM®

© IZUM, 2016.

Naslov originala: COBISS3/Katalogizacija, V6.8-00; september 2016

COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, IZUM su zaštićene robne marke u posedu javnog zavoda IZUM.

Oracle i Java su zaštićene robne marke korporacije Oracle Corp ili njenih vlasnički povezanih kompanija.

Druge upotrebene robne marke pripadaju njihovim vlasnicima.

Priručnik uključuje sve dopune od izdavanja prve verzije priručnika u avgustu 2011. do danas. Sadržaj je usklađen s funkcionisanjem programske opreme COBISS3, V6.8-00 i važi i za sve sledeće verzije programske opreme do opoziva ili do objavljivanja nove elektronske verzije priručnika.

© IZUM, poslednje promene sadržaja: septembar 2016; prevod: oktobar 2016.

ISSN 2350-3521

10.4	Definisanje vrednosti unapred	10.4-1
10.5	Preimenovanje privremeno pohranjenog zapisa	10.5-1
10.6	Brisanje privremeno pohranjenog zapisa.....	10.6-1
11	RAD SA ZAPISIMA U BRAUZERU.....	11-1
11.1	Segmenti i klase	11.1-1
11.1.1	Pretraživanje po ključu	11.1-2
11.1.2	Prikazi rezultata pretraživanja i unapred definisani atributi	11.1-2
11.1.2.1	Dodavanje i menjanje prikaza rezultata pretraživanja	11.1-3
11.1.2.2	Brisanje prikaza rezultata pretraživanja	11.1-4
11.1.3	Prikazi rezultata pretraživanja i korisnički definisani atributi	11.1-5
11.1.3.1	Dodavanje i menjanje korisnički definisanih atributa.....	11.1-5
11.1.3.2	Uređivanje spiska polja i potpolja.....	11.1-8
11.1.3.3	Pravila za prikaz korisnički definisanih atributa	11.1-8
11.1.3.4	Brisanje korisnički definisanih atributa.....	11.1-10
11.1.4	Otvaranje interfejsa za katalogizaciju.....	11.1-10
11.1.5	Priprema zapisa za ispis.....	11.1-10
11.1.6	Prikaz informacija o bazi podataka.....	11.1-11
11.1.7	Eksport zapisa.....	11.1-11
11.1.8	Verifikacija tipologije.....	11.1-14
11.1.9	Numeratori.....	11.1-14
11.1.9.1	Dodavanje numeratora	11.1-15
11.2	Radni prostor.....	11.2-1
11.2.1	Učitavanje zapisa.....	11.2-1
11.2.2	Izbor zapisa.....	11.2-1
11.3	Atributi klase.....	11.3-1
11.4	Upiti	11.4-1
11.5	Prečice.....	11.5-1
11.5.1	Dodavanje zapisa u prečice	11.5-1
11.5.2	Upotreba prečice.....	11.5-1
11.6	Relacije	11.6-1
12	ZAPISI U VIŠE PISAMA (LATINICA I ĆIRILICA).....	12-1
12.1	Zapisi u latinici	12.1-1
12.1.1	Unos podataka	12.1-1
12.1.2	Pretraživanje podataka.....	12.1-1
12.2	Zapisi u ćirilici ili u kombinaciji ćirilice i latinice.....	12.2-1
12.2.1	Unos podataka	12.2-1
12.2.1.1	Unos u polja pod normativnom kontrolom	12.2-2
12.2.1.2	Unos u normativni zapis na alternativnim pismima.....	12.2-4
12.2.2	Pretraživanje podataka.....	12.2-6
12.2.2.1	Bibliografski zapisi	12.2-7
12.2.2.2	Normativni zapisi	12.2-7
12.2.3	Preuzimanje i uređivanje bibliografskih zapisa u COBISS.SR i COBISS.CG sistemima	12.2-8
12.2.3.1	Lokalne baze podataka nacionalnih i narodnih biblioteka	12.2-9
12.2.3.2	Lokalne baze podataka univerzitetskih i specijalnih biblioteka	12.2-10
13	KORISNIČKA PODEŠAVANJA.....	13-1
13.1	Preporučena podešavanja.....	13.1-1
13.1.1	Promena veličine prozora	13.1-1

13.1.2 Izbor fonta.....	13.1-1
13.2 Individualna podešavanja.....	13.2-1
13.2.1 Veličina slova	13.2-1
13.2.2 Izgled interfejsa za katalogizaciju.....	13.2-1
13.2.3 Prikaz zapisa u editoru.....	13.2-1
13.2.4 Prikaz zapisa u spremištu.....	13.2-2
13.2.5 Prikaz zapisa u rezultatima pretraživanja	13.2-2
13.2.6 Definisanje prikaza rezultata pretraživanja.....	13.2-2

14 VEZA S DRUGIM SEGMENTIMA PROGRAMSKE OPREME COBISS 14-1

14.1 COBISS2/Katalogizacija	14.1-1
14.2 COBISS3/Fond	14.2-1
14.3 COBISS3/Ispisi.....	14.3-1
14.4 COBISS2/Ispisi.....	14.4-1

Dodaci

A INDEKSI ZA PRETRAŽIVANJE.....DODATAK A-1

A.1 Bibliografske baze podataka	Dodatak A.1-1
A.1.1 Osnovni indeks	Dodatak A.1-1
A.1.1.1 Bibliografski podaci	Dodatak A.1-1
A.1.1.2 Podatki o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija).....	Dodatak A.1-2
A.1.2 Dodatni indeksi.....	Dodatak A.1-2
A.1.2.1 Podaci o zapisu.....	Dodatak A.1-2
A.1.2.2 Bibliografski podaci	Dodatak A.1-3
A.1.2.3 Identifikacioni podaci.....	Dodatak A.1-4
A.1.2.4 Podaci o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)	Dodatak A.1-5
A.1.2.5 Kodirani podaci	Dodatak A.1-5
A.1.2.6 Podaci o stanju fonda	Dodatak A.1-8
A.1.3 Sufiksi za limitiranje pretraživanja.....	Dodatak A.1-10
A.2 Normativna baza podataka.....	Dodatak A.2-1
A.2.1 Osnovni indeks	Dodatak A.2-1
A.2.2 Dodatni indeksi.....	Dodatak A.2-1
A.2.2.1 Podaci o zapisu.....	Dodatak A.2-1
A.2.2.2 Normativni podaci.....	Dodatak A.2-2
A.2.2.3 Kodirani podaci	Dodatak A.2-2

B PROGRAMSKE KONTROLE.....DODATAK B-1

B.1 Bibliografske baze podataka	Dodatak B.1-1
B.1.1 Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja	Dodatak B.1-1
B.1.2 Kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.1-2
B.1.3 Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.1-4
B.2 Normativna baza podataka.....	Dodatak B.2-1
B.2.1 Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja	Dodatak B.2-1
B.2.2 Kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.2-1
B.2.3 Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.2-2

C SKUP COBISS ZNAKOVA .....DODATAK C-1

C.1 Znaci za upravljanje	Dodatak C.1-1
C.2 Latinica.....	Dodatak C.2-1
C.3 Ćirilica.....	Dodatak C.3-1

C.4	Drugi znaci.....	Dodatak C.4-1
D	SPISAK PREČICA ZA IZVOĐENJE NEKIH POSTUPAKA I METODA.....	DODATAK D-1
E	ATRIBUTI ZA PRIKAZ REZULTATA PRETRAŽIVANJA.....	DODATAK E-1
E.1	Bibliografske baze podataka.....	Dodatak E.1-1
E.2	Normativna baza podataka.....	Dodatak E.2-1
F	PREUZIMANJE IZ STRANIH BAZA PODATAKA.....	DODATAK F-1
F.1	Online katalog Kongresne biblioteke.....	Dodatak F.1-1
F.1.1	Pretraživač.....	Dodatak F.1-1
F.1.2	Prikazivač.....	Dodatak F.1-1
F.1.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.1-1
F.1.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.1-2
F.1.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.1-2
F.1.3	Spremište zapisa.....	Dodatak F.1-2
F.2	WorldCat.....	Dodatak F.2-1
F.2.1	Pretraživač.....	Dodatak F.2-1
F.2.2	Prikazivač.....	Dodatak F.2-1
F.2.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.2-1
F.2.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.2-2
F.2.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.2-2
F.2.3	Spremište zapisa.....	Dodatak F.2-2
F.3	ISSN.....	Dodatak F.3-1
F.3.1	Pretraživač.....	Dodatak F.3-1
F.3.2	Prikazivač.....	Dodatak F.3-1
F.3.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.3-2
F.3.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.3-2
F.3.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.3-2
F.3.3	Spremište zapisa.....	Dodatak F.3-2
F.4	LC/NAF.....	Dodatak F.4-1
F.4.1	Pretraživač.....	Dodatak F.4-1
F.4.2	Prikazivač.....	Dodatak F.4-1
F.4.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.4-1
F.4.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.4-2
F.4.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.4-2
F.4.3	Spremište zapisa.....	Dodatak F.4-2
G	CORES.....	DODATAK G-1
G.1	Interfejs za katalogizaciju.....	Dodatak G.1-1
G.2	Pretraživač.....	Dodatak G.2-1
G.3	Prikazivač.....	Dodatak G.3-1
G.3.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak G.3-1
G.3.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak G.3-1
G.4	Spremište zapisa.....	Dodatak G.4-1
G.5	Editor zapisa.....	Dodatak G.5-1
G.5.1	Upravljanje zapisima.....	Dodatak G.5-1
G.6	Postupci u radu sa zapisima iz baze podataka CORES.....	Dodatak G.6-1
G.6.1	Preuzimanje zapisa.....	Dodatak G.6-1
G.6.2	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa.....	Dodatak G.6-2
G.7	Indeksi za pretraživanje.....	Dodatak G.7-1

G.7.1	Osnovni indeks	Dodatak G.7-1
G.7.2	Dodatni indeksi	Dodatak G.7-1
G.8	Programske kontrole	Dodatak G.8-1
G.9	Atributi za prikaz rezultata pretraživanja	Dodatak G.9-1
H	METADAT	DODATAK H-1
H.1	Prozor METADAT	Dodatak H.1-1
H.2	Spremište zapisa	Dodatak H.2-1
H.3	Editor zapisa	Dodatak H.3-1
H.4	Postupci u radu sa zapisima iz baze podataka METADAT	Dodatak H.4-1
H.4.1	Preuzimanje zapisa	Dodatak H.4-1
H.4.2	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	Dodatak H.4-2
I	ISPISI	DODATAK I-1
I.1	Ispisivanje	Dodatak I.1-1
I.1.1	Priprema i ispis	Dodatak I.1-1
I.1.2	Priprema i ispis po satnici	Dodatak I.1-1
I.1.3	Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima	Dodatak I.1-3
J	SPISKOVI	DODATAK J-1
J.1	Spisak ispisa	Dodatak J.1-1
J.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak J.2-1
J.2.1	Spiskovi KAT-SPI-01 i KAT-SPI-03	Dodatak J.2-1
J.2.2	Spisak KAT-SPI-02	Dodatak J.2-1
J.3	Opis pojedinih ispisa	Dodatak J.3-1
J.3.1	KAT-SPI-01: COMARC – bibliografski zapisi	Dodatak J.3-1
J.3.2	KAT-SPI-02: COMARC – normativni zapisi	Dodatak J.3-1
J.3.3	KAT-SPI-03: COMARC – bibliografski s normativnim zapisima	Dodatak J.3-1
J.4	Primeri ispisa	Dodatak J.4-1
K	PODACI ZA DALJU OBRADU	DODATAK K-1
K.1	Spisak ispisa	Dodatak K.-1
K.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak K.2-1
K.2.1	Eksporti KAT-EKS-01 i KAT-EKS-02	Dodatak K.2-1
K.3	Opis pojedinih ispisa	Dodatak K.3-1
K.3.1	KAT-EKS-01: Podaci u MARC 21 formatu	Dodatak K.3-1
K.3.2	KAT-EKS-02: Podaci u Dublin Core formatu	Dodatak K.3-1
L	BIBLIOGRAFIJE I SPISKOVI PREDMETNIH ODREDNICA	DODATAK L-1
L.1	Ispisivanje	Dodatak L.1-1
L.1.1	Priprema i ispis	Dodatak L.1-1
L.1.2	Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima	Dodatak L.1-2
L.1.3	Priprema parametarskih datoteka	Dodatak L.1-4

TABELE

Tabela 3.2-1: Pregled metoda u meniju Pretraživanje.....	3.2-3
Tabela 3.2-2: Pregled metoda u meniju Zapis.....	3.2-4
Tabela 3.2-3: Pregled metoda u meniju Uređivanje.....	3.2-5
Tabela 3.2-4: Pregled metoda u meniju Pogled.....	3.2-7
Tabela 3.2-5: Pregled metoda u meniju Podešavanja.....	3.2-8
Tabela 3.2-6: Pregled metoda u meniju Spremište.....	3.2-9
Tabela A.1-1: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci....	Dodatak A.1-1
Tabela A.1-2: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju.....	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-3: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o zapisu.....	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-4: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci ...	Dodatak A.1-3
Tabela A.1-5: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – identifikacioni podaci	Dodatak A.1-4
Tabela A.1-6: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju	Dodatak A.1-5
Tabela A.1-7: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – kodirani podaci	Dodatak A.1-5
Tabela A.1-8: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o stanju fonda .	Dodatak A.1-8
Tabela A.1-9: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u bibliografskim bazama podataka	Dodatak A.1-10
Tabela A.2-1: Osnovni indeks u normativnoj bazi podataka	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-2: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – podaci o zapisu	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-3: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – normativni podaci.....	Dodatak A.2-2
Tabela A.2-4: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – kodirani podaci.....	Dodatak A.2-2
Tabela B.1-1: Bibliografske baze podataka – kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.1-2
Tabela B.1-2: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.1-3
Tabela B.1-3: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.1-9
Tabela B.2-1: Normativna baza podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.2-2
Tabela B.2-2: Normativna baza podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa	Dodatak B.2-4
Tabela C.1-1: Skup COBISS znakova – znaci za upravljanje.....	Dodatak C.1-1
Tabela C.2-1: Skup COBISS znakova – latinica.....	Dodatak C.2-1
Tabela C.3-1: Skup COBISS znakova – ćirilica	Dodatak C.3-1
Tabela C.4-1: Skup COBISS znakova – drugi znaci.....	Dodatak C.4-1
Tabela D-1: Spisak prečica (vrućih tipki) za izvođenje nekih postupaka i metoda.....	Dodatak D-1
Tabela E.1-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u bibliografskim bazama podataka	Dodatak E.1-1
Tabela E.2-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u normativnoj bazi podataka.....	Dodatak E.2-1
Tabela G.7-1: Osnovni indeks u bazi podataka CORES	Dodatak G.7-1
Tabela G.7-2: Dodatni indeksi u bazi podataka CORES	Dodatak G.7-1
Tabela G.9-1: Spisak atributa za prikaz rezultata pretraživanja u bazi podataka CORES	Dodatak G.9-1

B.1 BIBLIOGRAFSKE BAZE PODATAKA

U dodatku su nabrojane programske poruke koje upozoravaju na:

- neuvažavanje definisanih osnovnih karakteristika polja i potpolja
- greške do kojih dolazi prilikom unosa u potpolja
- greške koje se obično odnose na nepravilnu kombinaciju više podataka i koje se konstatuju prilikom pohranjivanja zapisa

Svaki odeljak u dodatku sastoji se iz dva dela. U prvom delu, po abecedi su uređene programske poruke. Pored poruka, napisani su brojevi koji se odnose na kontrole u tabeli. U drugom delu, nalazi se tabela u kojoj su detaljno opisane kontrole koje se izvode.

Neke kontrole, koje u bibliografskim zapisima upozoravaju na greške u poljima s normativnom kontrolom (70X), iziskuju uređivanje podataka u normativnim zapisima ili vezu sa odgovarajućim normativnim zapisom.

B.1.1 Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja

Poruke, koje se ispisuju, upozoravaju na greške s obzirom na osnovne karakteristike polja i potpolja, npr. proverava se prisutnost, ponovljivost te obaveznost polja i potpolja, ispravnost kodiranih potpolja itd.

- Kod je izbrisan iz šifrnika. [1]
- Kod ne postoji u šifrniku. [2]
- Nepravilna vrednost indikatora. [3]
- Potpolje ne postoji u masci. [4]
- Potpolje je obavezno. [5]
- Potpolje je predugo. [6]
- Potpolje je prekratko. [6]
- Potpolje nije ponovljivo. [7]
- Polje ne postoji u masci. [8]
- Polje nije ponovljivo (proverite i ugrađena polja). [9]
- Unos nedozvoljenog znaka. [10]

Tabela B.1-1: Bibliografske baze podataka – kontrole s obzirom na karakteristike polja i potpolja

	Polje	Greška	Opis
1.	kodirana potpolja	W	Proverava se da li je kod u potpolju poništen.
2.	kodirana potpolja	F	Proverava se ispravnost kodiranog potpolja.
3.	indikator	F	Proverava se da li je uneta pravilna vrednost indikatora.
4.	sva potpolja, maska za unos	F	Proverava se prisutnost određenog potpolja u izabranoj masci za unos.
5.	sva potpolja, maska za unos	F	Proverava se prisutnost potpolja koja su obavezna u izabranoj masci za unos.
6.	sva potpolja	F	Kod potpolja sa ograničenom dužinom unosa proverava se dužina potpolja.
7.	sva potpolja	F	Proverava se ponovljivost određenog potpolja.
8.	sva polja, maska za unos	F	Proverava se prisutnost određenog polja u izabranoj masci za unos.
9.	sva polja	F	Proverava se ponovljivost određenog polja.
10.	sva potpolja sa ograničenim skupom znakova za unos	F	Proverava se skup dozvoljenih znakova.

Legenda za vrste grešaka:

F (*Fatal*) – Zapis ne možemo pohraniti dok greška ne bude ispravljena.

W (*Warning*) – Program upozorava na eventualnu grešku.

B.1.2 Kontrole prilikom unosa u potpolje

Poruke, koje se ispisuju, upozoravaju na druge greške prilikom unosa u potpolje.

- Inventarski broj nije iz polja 997. [10]
- Ne postoji broj sveske. [10]
- Ne postoji inventarski broj. [10]
- Nepravilan ISBN. [1]
- Nepravilan ISMN. [2]
- Nepravilan ISSN. [3]
- Osim inventarskog broja, u 992y treba upisati i broj sveske. [10]
- Oznaka "v" u potpolju 001x koristi se samo u dodatnim lokalnim zapisima. [5]
- Pogrešan broj. [5]
- Pogrešna upotreba komandi LaTeX. [4]

- Pogrešno strukturisano potpolje. [5]
- Polje za lično ime ne možete povezati s normativnim zapisom za korporaciju. [11]
- Potvrđena tipologija se ne može promeniti. [6]
- Prilikom verifikacije koda "2.31" i "2.32", Centralni specijalizovani informacioni centar može da zahteva dokaz o adekvatnosti tipa dokumenta. [7]
- U COBIB-u ne postoji zapis koji bi u 011e ili 011c imao taj broj. [8]
- U potpolje a upišite stvarni naslov. [9]
- Zapis sa ID = ??? ne postoji. [5]
- Zapis za publikaciju nije u lokalnoj bazi podataka. [8]

Tabela B.1-2: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje

	Polje	Greška	Opis
1.	010a	F ¹	Proverava se pravilnost unosa ISBN broja.
2.	013a	F	Proverava se pravilnost unosa ISMN broja.
3.	011cef	F	Proverava se pravilnost unosa ISSN broja.
4.	330a, 539acdei, 610a	F	Proverava se pravilnost unosa LaTeX komande.
5.	001x, 4641	F	Proverava se pravilnost unosa identifikacionog broja.
6.	001t	F	Prilikom uređivanja, odnosno dopunjavanja zapisa, ne možemo menjati sadržaj potpolja 001t, ako je tipologija zaključana.
7.	001t	I	Ako je 001t = "2.31" ili "2.32" ispisuje se upozorenje.
8.	011as	F	Proverava se da li potpolje 011a, odnosno 011s u zapisu za članak sadrži broj koji je upisan u potpolju 011e ili 011c u zapisu za kontinuirani izvor.
9.	4XXax	F	Potpolje 4XXa unosimo kada zapis za srodni kontinuirani izvor ne postoji u COBIB-u (ako postoji, ne sadrži polje 530).
10.	992y, 997f	F	Proverava vezu između inventarskog broja serijske publikacije u potpolju 992y i 997f.
11.	70X3, 001c u normativnom zapisu	F	Proverava se da li je u potpolje 70X3 upisan identifikacioni broj normativnog zapisa za korporaciju (001c = "b").

Legenda za vrste grešaka:

F (*Fatal*) – Polje za unos ne možemo napustiti dok greška nije ispravljena.

W (*Warning*) – Program upozorava na eventualnu grešku.

I (*Information*) – Program ispisuje upozorenje i polje za unos zatvara.

¹ Ako je ISBN broj upisan bez crtica, a ujedno je tačan, kontrola ima status W, a ne F.

B.1.3 Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa

Poruke, koje se ispisuju prilikom pohranjivanja zapisa, upozoravaju na druge sadržinske greške. Prilikom pohranjivanja ispisuju se i poruke koje su opisane u dodatku *B.1.1*. Na neke greške program nas samo upozorava, a druge moramo otkloniti ako želimo da pohranimo zapis. Kada je zapis označen za brisanje (001a = "d") i kada je ispunjeno potpolje 001x, kontrole se ne izvode.

- Ako postoji više ISBN-ova (010), moramo uneti objašnjenje (010b). [72]
- Alternativno numerisanje nije pravilno uneto (215rqp). [40]
- Bibliografski nivo (001c) se ne podudara s kodom u potpolju 110a. [9, 85]
- Članak s tipologijom ??? mora biti objavljen u serijskoj publikaciji. [87]
- Godina izdavanja 2 (100d) kod kontinuiranog izvora, koji još izlazi (100b = "a"), mora biti "9999". [20]
- Godina izdavanja 2 (100d) mora biti novija od godine izdavanja 1 (100c). [19]
- Godina izdavanja članka (sastavnog dela) nije usklađena sa godinama izlaženja matične jedinice! [111, 112]
- Hijerarhijski nivo ne odgovara masci za unos. [69]
- I zapis za izvor sastavnog dela s tipologijom 1.16 mora da sadrži podatak o tipologiji. [102]
- Ispred napomene 856z moramo uneti URN (856g) ili URL (856u). [76]
- ISSN (011as) je pogrešan. Proverite identifikaciju izvora! [105]
- ISSN (011cef) je pogrešan. Za dodeljivanje pozovite NBS! [53]
- Izabrana maska ne odgovara tipu dokumenta. [51]
- Kada je ispunjeno potpolje 970g, moraju da budu ispunjena i potpolja 970a i 970d. [127]
- Kada je ispunjeno potpolje 970g, zapis u potpolju 001t mora da ima kod za izlaganje na konferenciji. [125]
- Ključni naslov se dodaje zajedno sa ISSN. [97]
- Kod anonimnih dela, za 1. indikator u polju 532 izaberemo vrednost 1. [73]
- Kod formalne odrednice, vrednost indikatora u polju 710 mora iznositi 01. [52]
- Kod naučnih članaka i drugih sastavnih delova obavezno je navođenje literature (polje 320). [120]
- Kod neknjižne građe preporučujemo unos osnovnih kodiranih podataka

	Polje	Greška	Opis
23.	101abc	W	Proverava se da li se sadržaj potpolja a, b, c međusobno razlikuje. Ako 1. indikator u polju 101 ima vrednost 2, kontrola se ne izvodi.
24.	101aefg	W	Proverava se da li se sadržaj potpolja e, f, g razlikuje od sadržaja prvog potpolja a.
25.	102a	I	Proverava se da li je u 102a upisan kod "slv" – Salvador.
26.	102ab	W	Ako je potpolje 102a ispunjeno, postoji potpolje 102b samo u slučaju ako je sadržaj potpolja 102a "srb" ili "bih".
27.	105a, 215c	F	Ako 001a ≠ "p" i postoji 105a s kodom različitim od "f" i "y", mora da postoji i 215c. Ako postoji 215c te 001b = "a" i 001c = "m" i ne postoji 130, mora da postoji ili 105a s kodom različitim od "y", ili 140a s kodom različitim od "ay".
28.	001b, 115	F	Ako postoji 115, onda je 001b = "g", "l" ili "m".
29.	001b, 116	F	Ako postoji 116, onda je 001b = "k", "l" ili "m".
30.	001b, 117	F	Ako postoji 117, onda je 001b = "r" ili "m".
31.	001b, 120, 121, 123, 124, 206	F	Ako postoji polje 120, 121, 123, 124 ili 206, onda je 001b = "e", "f", "l" ili "m".
32.	001b, 125, 127, 128	F	Ako postoji polje 125, 127 ili 128, onda je 001b = "c", "d", "i", "j", "l" ili "m".
33.	001b, 126	F	Ako postoji 126, onda je 001b = "i", "j" ili "m".
34.	001b, 135, 230, 336, 337	W	Ako postoji polje 135, 230, 336 ili 337, proverava se da li je 001b = "l" ili "m".
35.	200, 532, 700, 710	F	Ako ne postoji nijedno od polja 700, 710 ili 532, u polju 200 indikator mora da bude 1 (kod anonimnih dela ne postoji personalna ili korporativna odrednica glavnog kataloškog opisa, već stvarna).
36.	001b, 200, 700, 710	I	Ako je u 200 indikator 1 i 001b = "a", obično ne postoji ni 700 ni 710.
37.	421a	F	Potpolje 421a kod kontinuiranih izvora nije ponovljivo.
38.	208, 001b	F	Ako postoji polje 208, onda je 001b = "c", "d" ili "m".
39.	215gih	I	Ako postoji potpolje i, proverava se da li postoji i potpolje h. Ako postoji potpolje g, proverava se da li postoje potpolja i i h.
40.	215pqr	I	Ako postoji potpolje q, proverava se da li postoji i potpolje r. Ako postoji potpolje p, proverava se da li postoje potpolja q i r.
41.	215opqrs, 011s	F	Ako postoji bilo koje od potpolja 215opqrs, mora da postoji 011s.
42.	100bcd	F	Ako je 100b = "e", godina u 100c mora biti novija od godine u 100d.
43.	polja za ugrađivanje u bloku 4XX	F	Proverava se koja polja možemo ugraditi i da li su indikatori u poljima za ugrađivanje pravilni. Proverava se i ponovljivost polja.
44.	4641	F	U 4641 je upisan ID. U zapisu s tim ID-om sadržaj 001c mora biti "m" ili "i".
45.	503, 710	F	Ako postoji polje 503, mora da postoji i 710.

	Polje	Greška	Opis
46.	7X0, 7X1	W	Ako postoji polje 700 (710), u zapisu mogu biti najviše dva polja 701 (711).
47.		F	Znak NSB/NSE i znak za L^AT_EX u jednom potpolju se moraju pojaviti u paru.
48.	200fg, 205fg	F	Ako u bilo kom od tih polja postoji potpolje g, u istom polju mora da postoji i potpolje f.
49.	327a	F	Proverava se da li je u polju 327 ispunjeno potpolje a.
50.	70X4	W	Proverava se da li je u poljima 70X ispunjeno potpolje 4.
51.	001c, maska za unos	F	Proverava se podudaranje koda u potpolju 001c sa izabranom maskom za unos. Pravilne su samo kombinacije: – ako je 001c = "m" ili 001c = "d" mora da bude izabrana maska za unos M – monografske publikacije ili maska N – neknjižna građa ili – ako je 001c = "s" ili 001c = "i" mora da bude izabrana maska za unos K – kontinuirani izvori ili – ako je 001c = "c" mora da bude izabrana maska za unos Z – zbirni zapisi ili – ako je 001c = "a" mora da bude izabrana maska za unos A – članci i drugi sastavni delovi
52.	710, 503	F	Ako postoji polje 503, 1. indikator u polju 710 mora da ima vrednost 0, a 2. indikator 1.
53.	011cef	W	Proverava se da li je u potpolja 011cef upisano 0000-0000.
54.	101c	F	Ako postoji 101c, indikator u 101 mora biti različit od 0.
55.	011as	F	Ako postoji potpolje s, mora da postoji i potpolje a.
56.	105b, 300, 324	W	Ako je u 105b kod "8", proverava se da li postoji i polje 300 ili 324.
57.	200d, 205d, 225d	I	Proverava se da li je u potpolju na prvom mestu znak jednakosti.
58.	901, 902, 911, 912, 96X potpolje 6	F	Potpolje 6 je obavezno kod polja za koja ne važi normativna kontrola (potpolje 6 sa istim sadržajem mora da postoji u odgovarajućem polju 7XX, odnosno 6XX). Kod polja, za koja važi normativna kontrola, za vezu između polja koristi se potpolje 3.
59.	200d, 510	I	Ako postoji 200d i 200 ima indikator 1, proverava se da li postoji i 510.
60.	70Xb, 600b	W	Ako je potpolje b ispunjeno, proverava se da li 2. indikator ima vrednost 1. Ako potpolje b nije ispunjeno, proverava se da li 2. indikator ima vrednost 0.
61.	011f	I	Ako u polju 011 postoji samo potpolje f, o tome dobijamo poruku.
62.	101afg	I	Proverava se da li je u nekom od tih potpolja kod "got" – gotski ili "ang" – anglosaksonski.
63.	105, 106, 001b	W	Ako postoji polje 105, onda je 001b = "a", "b", "l" ili "m". Ako postoji polje 106, onda je 001b = "a", "b" ili "m".
64.	115aprstuvz123	F	Navedena potpolja u polju 115 mogu da postoje samo ako je u potpolju 115a kod "a".

I.1 ISPISIVANJE

I.1.1 Priprema i ispis

Neke ispise iz bibliografskih baza i normativne baze (npr. bibliografske zapise s pripadajućim normativnim zapisima, podatke u MARC 21 formatu itd.) pripremamo i ispisujemo u segmentu COBISS3/Ispisi. Segmentu se može pristupiti iz brauzera izborom metode **Sistem / Segment Ispisi**.

Postupak

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Ispisi / Sistemske definicije / Katalogizacija** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi definicija ispisa koji želimo da pripremimo.

U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.

2. U spisku definicija ispisa označimo definiciju ispisa koji želimo da pripremimo.
3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pripremi ispis**.

S obzirom na izabranu definiciju ispisa otvara se pretraživač ili prozor **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**. Prilikom pripreme nekih ispisa pretraživanje zapisa ili unos ulaznih parametara nisu potrebna.

4. Upišemo odgovarajući zahtev za pretraživanje i izvedemo pretraživanje u bazi podataka. Postupak pretraživanja detaljno je opisan u pogl. 4.
5. Označimo odgovarajući zapis ili više zapisa na spisku rezultata pretraživanja i kliknemo dugme **Izaberi**. Bez označavanja izaberemo sve zapise sa spiska rezultata pretraživanja klikom na dugme **Izaberi sve**.

Otvara se prozor **Pregled i slanje ispisa** iz kojeg pripremljeni ispis šaljem na već određene ili promenjene destinacije. Ispis možemo pohraniti u datoteku i kasnije ga poslati na destinacije (postupci su opisani u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*; v. pogl. 4.5, pogl. 4.5.10 i pogl. 4.5.11; v. i pogl. 4.5.2).

I.1.2 Priprema i ispis po satnici

Programska oprema COBISS3 omogućuje pohranjivanje poslova koji se mogu izvesti kasnije. Za sada je za izvođenje poslova po satnici programski definisan samo tip posla *Priprema ispisa* koji omogućuje da za izabrani ispis odredimo vreme u koje posao treba da započne sa izvođenjem. Vreme aktiviranja pripreme ispisa određujemo u segmentu COBISS3/Ispisi, obično kod obimnijih ispisa koje bi trebalo pripremati van radnog vremena. Segmentu se može pristupiti iz brauzera izborom metode **Sistem / Segment Ispisi**.

Postupak

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Ispisi / Sistemske definicije / Katalogizacija** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željena definicija ispisa.
U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.
2. U spisku definicija ispisa označimo definiciju ispisa za koju želimo da pohranimo posao koji će se izvesti kasnije.
3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pripremi ispis po satnici**.
S obzirom na izabranu definiciju ispisa, otvara se pretraživač ili prozor **Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa**. Prilikom pripreme nekih ispisa pretraživanje zapisa ili unos ulaznih parametara nisu potrebni.
4. Potražimo i izaberemo zapise ili odredimo vrednosti parametara koji se uvažavaju prilikom pripreme ispisa.
5. Otvara se prozor **Uređivanje posla** u kojem definišemo novi posao:
  - Kod "Naziv posla" upišemo naziv pod kojim će se posao pohraniti u spisak već pohranjenih poslova. Podatak je obavezan.
  - Kod "Vreme aktiviranja (dd.MM.gggg UU:mm:ss)" postavimo datum i vreme kada posao treba da se izvede.
  - Ako želimo da se posao ponavlja periodično (npr. svaki dan, svake sedmice, svaki mesec itd.), izaberemo željenu vrednost iz padajućeg spiska kod "Ponavljanje".
  - Podatak kod "Status" upisuje se i menja programski kada posao pohranimo.
  - Kod "Tip posla" već je izabran tip posla *Priprema ispisa*.
6. Kliknemo dugme **U redu**.

Nakon pohranjivanja novog posla ispisuje se poruka o uspešnoj registraciji pripreme ispisa po satnici, a posao dobija status *kreirano*. Kada se posao izvede, njegov status se menja u *završeno*. Pohranjeni posao možemo da uredimo ili izbrišemo (postupak uređivanja poslova opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*; v. pogl. 4.8).

Upozorenje:

Poslovi, koji se periodično ponavljaju (npr. svake sedmice, svaki mesec itd.), uvek imaju status *kreirano* (nikada ne dobijaju status *završeno*).

Kada je ispis pripremljen, na e-adresu bibliotekara koji je definisao posao šalje se obaveštenje o poslu. Na tu e-adresu se šalje obaveštenje i u slučaju da ispis nije pripremljen, jer nije bilo uslova za pripremu ispisa ili zato što je, prilikom pripreme ispisa, došlo do greške.

Ako je ispis uspešno pripremljen, nakon prijema obaveštenja o poslu možemo potražiti pohranjenu datoteku sa ispisom (v. dodatak I.1.3) i ispis poslati na destinacije.

I.1.3 Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima

Pohranjenu datoteku potražimo u segmentu COBISS3/Ispisi. Segmentu se može pristupiti iz brauzera izborom metode **Sistem / Segment Ispisi**.

Postupak

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvorimo direktorijum **Ispisi / Sistemske definicije / Katalogizacija** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željena definicija ispisa.

U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.

2. U spisku definicija ispisa označimo definiciju ispisa koji smo pripremili i pohranili kao XML-datoteku u unapred definiranom direktorijumu i koji želimo da odštampamo ili da pošaljemo e-poštom.

3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pretraži pripremljene ispise**.

Otvora se prozor **Izbor datoteke** u kojem se nalaze direktorijumi s pohranjenim ispisima. Kod "Izaberi direktorijum" ispisuje se naziv direktorijuma u kojem su pohranjene datoteke sa ispisima koje smo pripremili na osnovu izabrane definicije.

4. U izabranom direktorijumu označimo željenu datoteku s pripremljenim ispisom. Njen naziv prenosi se u polje za unos kod "Naziv datoteke".

5. Kliknemo dugme **Otvori**.

Otvora se prozor **Pregled i slanje ispisa** iz kojeg pripremljeni ispis šaljemo na već određene ili promenjene destinacije (postupak je opisan u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*; v. pogl. 4.5).

L.1 ISPISIVANJE

L.1.1 Priprema i ispis

Bibliografije i spiskove predmetnih odrednica pripremamo i ispisujemo iz brauzera izborom metode **Sistem / Bibliografije, predmetne odrednice ...**

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...**

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi definicija ispisa koji želimo da pripremimo.

U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.

2. U spisku definicija ispisa označimo definiciju ispisa koji želimo da pripremimo.

3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pripremi ispis**. Otvara se prozor **Parametri ispisa**.

Komandno pretraživanje:	py=2014
	Pretraži
Broj pogodaka:	60
Pogoci:	Od: 1 Do: 60
Početni bibliografski broj:	1
Oznaka ispred bibliografskog broja:	
Naslov:	
Format bibliografske jedinice:	ISBD
Registar naslova:	Ne
Imenski registar:	Ne
Uputnice u imenskom registru:	Ne
Predmetni registar:	Ne
Sadržaj:	Ne
Format ispisa:	HTML
E-pošta:	
Sufiks izlazne datoteke:	
Pošalji kao zip datoteku:	Ne
U redu Otkazi Novo pretraživanje	

Slika L.1-1: Primer prozora Parametri ispisa

4. U prozoru **Parametri ispisa** odredimo vrednost parametra "Komandno pretraživanje" tako što upišemo zahtev za pretraživanje za izbor građe i kliknemo dugme **Pretraži**. Ako "Komandno pretraživanje" nije prvi parametar ispisa, nastavljamo s korakom 6.

Ako nema rezultata pretraživanja ili zahtev za pretraživanje nije adekvatan, klikom na dugme **Novo pretraživanje** ispraznimo polje za pretraživanje kod "Komandno pretraživanje" i upišemo novi ili dopunjeni niz za pretraživanje.

5. Nakon zaključenog pretraživanja, kod "Pogoci" upišemo raspon jedinica koje treba da sadrži bibliografija.
6. Odredimo i vrednosti drugih parametara za ispis bibliografije. Pojedini parametri opisani su u priručniku *COBISS2/Ispisi*, pogl. 5.

Kod "E-pošta" upisana je elektronska adresa u odnosu na korisničko ime.

Ako u naziv datoteke s pripremljenom bibliografijom želimo da dodamo svoju oznaku, u polje za unos "Sufiks izlazne datoteke" upišemo izabranu oznaku koja se dodaje u poslednji deo naziva izlazne datoteke. Ako polje ostavimo prazno, u poslednji deo naziva izlazne datoteke dodaju se datum i vreme pripreme te ime korisnika. Oblikuje se naziv datoteke u obliku BIBXXX_ggggmmdd_hhmmss_korisničko_ime.format_ispisa.

7. Kliknemo dugme **U redu**.

Ako je polje kod "E-pošta" prazno, bibliografija se otvara u web brauzeru, s obzirom na izabrani format ispisa. Imamo mogućnost da pohranimo datoteku na lokalni računar.

Ako polje kod "E-pošta" nije prazno, datoteku dobijamo kao prilog na elektronsku adresu.

Upozorenje:

Priprema bibliografije sa velikim brojem jedinica može trajati duže vremena.

Mogućnosti ...

Po istom postupku pripremamo i ispile za spiskove predmetnih odrednica, s tim što u potprozoru **Grupe definicija** otvorimo direktorijum **Vrste ispisa** i izaberemo grupu **Predmetne odrednice**.

L.1.2 Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima

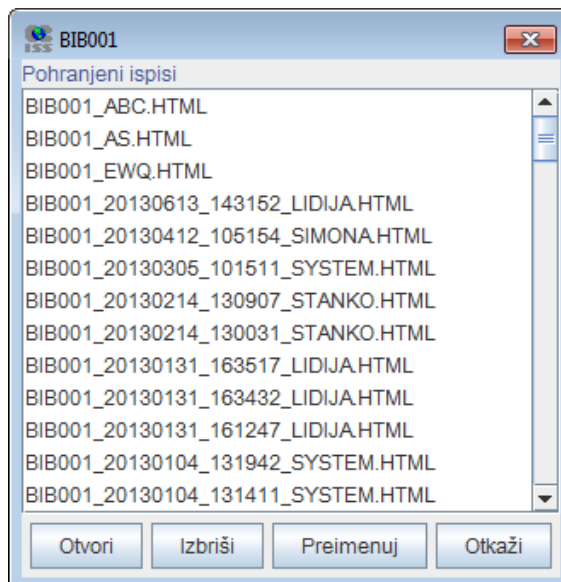
Pohranjenu datoteku potražimo u brauzeru izborom **Sistem / Bibliografije, predmetne odrednice ...**

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...**

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željena definicija ispisa.

- U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.
- U spisku definicija ispisa označimo odgovarajuću definiciju ispisa.
  - Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pretraži pripremljene ispise**.
- Otvara se prozor **BIBXXX**.

Slika L.1-2: Primer prozora BIB001

- Izaberemo odgovarajuću datoteku.
- Kliknemo dugme **Otvori**.
S obzirom na format datoteke, bibliografija se otvara u web brauzeru. Imamo mogućnost da pohranimo datoteku na lokalni računar gde je otvaramo sa odgovarajućim programom.
- Po potrebi, izabranu datoteku možemo i da preimenujemo, pri čemu oznaka izabrane definicije na početku naziva predstavlja nepromenljiv podatak.
- Izabranu datoteku možemo i da izbrišemo sa spiska pohranjenih ispisa. Možemo da označimo i izbrišemo više datoteka istovremeno.

Upozorenje:

Na spisku pripremljenih ispisa automatski se brišu svi ispisi koji su stariji od 7 dana, osim 100 ispisa koji su poslednji kreirani ili najviše 400 preimenovanih ispisa.

Mogućnosti ...

Po istom postupku pretražimo i datoteke sa spiskovima predmetnih odrednica, s tim što u potprozoru **Grupe definicija** otvorimo direktorijum **Vrste ispisa** i izaberemo grupu **Predmetne odrednice**.

L.1.3 Priprema parametarskih datoteka

Kod bibliografija iz grupa BIB2XX – personalne bibliografije, BIB5XX – bibliografije odeljenja i BIB6XX – bibliografije ustanova imamo mogućnost upotrebe parametarskih datoteka.

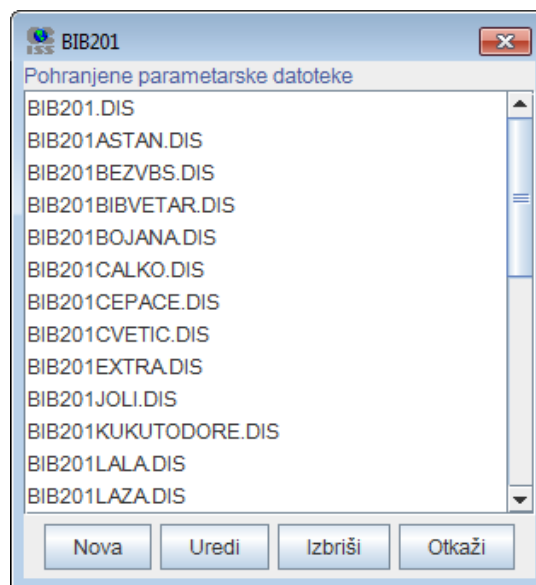
Na taj način istovremeno možemo da pripremimo više personalnih bibliografija sa istim parametrima, bibliografiju odeljenja ili bibliografiju ustanove. U tu svrhu unapred treba pripremiti datoteku sa personalnim odrednicama ili šiframa istraživača (datoteka tipa *dis*), odnosno datoteku sa unetim dužim zahtevom za pretraživanje (datoteka tipa *sel*). Priprema personalnih bibliografija, bibliografija odeljenja ili bibliografija ustanova opisana je u priručniku *COBISS2/Ispisi*, pogl. 5.2, 5.3. i 5.4.

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...**

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željena definicija ispisa.
U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.
2. U spisku definicija ispisa označimo odgovarajuću definiciju ispisa.
3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Priprema parametarskih datoteka**.

Otvora se prozor **BIBXXX**.

Slika L.1-3: Primer prozora BIB201

4. Za **dodavanje** nove parametarske datoteke kliknemo dugme **Nova**.

Otvora se prozor **Naziv datoteke** u koji unesemo naziv bez dijakritičkih znakova. Prvi deo naziva datoteke, npr. BIB201, mora ostati nepromenjen. Nakon naziva, u padajućem spisku se podrazumevano ispisuje tip datoteke *dis*.

U datoteku upisujemo podatke za svaku osobu u svoj red. Možemo uneti personalnu odrednicu ili šifru istraživača. Zbog bolje preglednosti, uz šifru istraživača u istom redu možemo dopisati i prezime i ime ili neki drugi komentar.

Ako u padajućem spisku izaberemo tip *sel*, u datoteku možemo da upišemo duži zahtev za pretraživanje, odnosno zahtev za pretraživanje koji više puta želimo da upotrebimo. Zahtev za pretraživanje može biti proizvoljne dužine.

5. Za **menjanje** postojeće parametarske datoteke najpre izaberemo odgovarajući datoteku, a zatim kliknemo dugme **Uredi**.

Otvora se prozor s nazivom izabrane datoteke u kojem dopunjavamo ili menjamo tekst.

6. Za **brisanje** postojeće parametarske datoteke najpre izaberemo odgovarajuću datoteku, a zatim kliknemo dugme **Izbriši**.
7. Ako postupak želimo da prekinemo, kliknemo dugme **Otkazi**.

Upozorenje:

Na spisku pohranjenih parametarskih datoteka prikazano je najviše 1000 datoteka.